

DÉLMAGYARORSZÁG

Szerkesztőség Kárász-utca 9.

Telefon 305.

Előfizetési ár Szegeden

egész évre . K 24— félévre . . . K 12—

negyedévre K 6— egyhónapra K 2—

Egyes szám ára 10 fillér.

Előfizetési ár vidéken

egész évre . K 28— félévre . . . K 14—

negyedévre K 7— egyhónapra K 2:40

Egyes szám ára 10 fillér.

Kiadóhivatal Kárász-utca 9.

Telefon 81.

Szeged, 1912.

I. évfolyam 67. szám.

Szerda, október 30.

Szociális munka.

Jól esett látnunk és olvasnunk azt a néhány sort, amelyben a szociáldemokrata párt a városi költségvetés miatt panaszkodik. Végre olyan munkánál találkoztunk vele ismét, amelynél megtanultuk becsülni és szeretni. Készséggel ismerjük el, hogy a munkásosztály helyzetének javítását célozza az a harc is, amelyet a párt a választójog általánosításáért folytat, de már a küzdelem előcsatározásaiban letért a helyes útról, amikor olyan pártok és célok szolgálataiba szegődött, amelyeket eddig az ország előrehaladására és minden komoly munkára károsaknak hirdetett.

Sajnos, a minden áron izgató politikázás vészes szenvedélyétől és kicsinyes hiuságaitól nehezen tud megszabadulni ez az ország. Szegeden is azt kellett látnunk, hogy a szociáldemokrata párt a népgyűlések egész sorozatát rendezi addig, amíg például a községi politikában egyszer emeli föl szavát. Politikai pártállásunk tudott dolog, ép azért sietve kell kijelentenünk, hogy ezek a népgyűlések nem azért fájnak nekünk, mert más politikai irány szolgálataiban rendeződtek, mint a minőt mi tartunk üdvösnek az ország érdekében. Sajnáltuk azt a nagy energiát, amelyet így a párt elpazarol és továbbra is nélkülözünk kellett szavát a községi politikában, pedig első sorban annak kellene utját és módját keresni, hogy itt érvényesíthesse törekvéseit minél gyakrabban és hathatósabban a város fejlődésében alapvető munkásosztály fölvirágoztatása érdekében.

A munkásosztály szemüvegén nézve akár a város költségvetését, akár mindazt, amit a tanács egy-egy évben végez, meg tudjuk érteni azt a kritikát, amit e fölött a munkásság fölött a munkások pártja, a szociáldemokrata párt gyakorol. Sőt érveik, gáncsaik legtöbbjét elfogadjuk és szavunknak egész súlyával sürgetjük mindazoknak az intézményeknek létesítését, amelyeket a párt is sürget, mert egyik biztosítékát látjuk bennük annak, hogy Szegedet ipari várossá sikerül fölvirágoztatni.

A szociáldemokrata párt egyelőre négy pozitív követelést állít föl. Sürgeti a munkásházak, munkásotthon és népfürdő létesítését és a munkásegységeknek nagyobb összeggel való támogatását. A kiélekedett kül- és belpolitikai helyzet reménytelené teszi a pénzpiac alakulásait, így szinte illuzóriusnak látszik ma erről beszélni, hogy ilyen intézmények a közel jövőben megvalósíthatók legyenek. De itt nagy és hézagos mulasztásokról van szó, amelyek pótlása minden időben disputabilis és mi az ipar érdekét annyira mindek fölött valónak tartjuk, hogy szerintünk vitázni, de főképp tenni kellene értük még akkor is, ha jóval nagyobb közelségben dörmögnek az ágyuk, mint amilyen közel dörmögnek. Egy pontnál különösebb mulasztást követett el a szociáldemokrata párt: tudomásunk szerint munkásegységei számára nem kért segínyt a várostól. Az

alkotásokhoz pedig elvi értékű kijelentések vajmi keveset érnek és bár a költségvetés készen áll a közgyűlés előtt való tárgyalásra, helyén valónak tartanók, ha azok a munkásegységek, amelyek működésük irányánál és céljánál fogva ilyen segélyre igényt tarthatnak, folyamodásukat sürgősen beadnák a városhoz. Hisszük, hogy a közgyűlés nem zárkozik el ipari munkásaink jogos kérése elől és ha a munkásság követeléseai közül ez az egy mindjárt teljesedésbe menne, egyengethené az utját a szociális irány térhódításának, amely bizony gyöngye lábón áll a mi törvényhatóságunk közgyűlésében.

Ép az utóbbi napokban mutattunk rá arra az áldatlan állapotra, hogy egy-egy közgyűlés elé sokszor garadával érkező indítványok között hány van az érdektelen, a kicsinyes, szinte érthetetlen. Nem lehet az ilyen írásoknak más eredményük, minthogy a skontra számára egy-egy újabb aktaszámot teremtsenek. Céljukat nem látjuk, mert a szereplési vágy talán még se tud mindent megmagyarázni. Talán okoltabb, a képviselői hivatásnak megfelelőbb lenne, ha a szerepelni kívánó vagy dolgozni akaró városatyák egy-egy pillantást ezek felé a nagy kérdések felé is vetnének. Alig van néhány gyárunk, azok is állandóan panaszkodnak, hogy nem tudnak elég és megfelelő munkást kapni. Nem gondolják, hogy az iparfejlesztési politika egyik sarkköve a munkásosztály számára olyan helyzetet teremteni, amely ide vonz-

A valóság meséi.

Irta: Maxim Gorkij.

Egy csöndes, kék tó lent, a hóval borított hegyek között. A kertek sötét szegélye, lenyulva egészen a vizig, gazdag redőkben simul a hegyóriásokra. A partokról fehér házikók, mintha cukorból építették volna őket, tükröződnek vissza a vízben. Köröskörül olyan minden, mint egy gyermek békés álma.

Kora reggel van. A hegyek lejtőiről enyhe virágillat száll föl. Ép most kelt föl a nap. A fák levelein, a fűszálakon még ott csillog a harmatsöpp. Az országút sötét szalagja egy hegyszorosba húzódik. Az út kövekkel van kirakva, de bársonynak látszik, amelyet az ember megsimogatna a kezével.

Egy kötörmelék rakásnál egy szénfekete munkás áll. A mellét egy érdemjel díszíti, az arca komoly, bátor és szelíd.

Bronzszínű keze a térdén, a fejét magasra tartva, a szemében nézett annak az utasnak, aki a gesztenyefa alatt állt.

— Ezt, uram, a Szimplonért kaptam. Ezt az érdemjelet a Szimplon-alagutnál végzett munkámért kaptam.

Lehajtotta a fejét és szeretetteljes pillantást vetett arra a szép fémdarabra a mellén.

— Hát bizony minden munka nehéz adig, amíg megszereti az ember. De azután már serkentőleg hat és könnyebb lesz. Végére — mégis nehéz volt!

Könnyedén bólintott a fejével, a nap felé pislogatva. Hirtelen megélné, kezét meglobálta a levegőben, fekete szemei ragyogtak.

— Néha még félelmetes is volt. A föld is érez néha valamit — nemde? Amikor egy mély bevágást csináltunk a hegybe és mélyen behatoltunk a belsejébe, nagyon szigorúan fogadott bennünket a föld. Érezte velünk forró lehelletét, amelytől a szívünk verése elállt, a fejünk nehéz lett és a csontjaink fájtak. Azután köveket hányt az emberekre és leöntötte őket forró vízzel. Igen . . . félelmetes volt! Olykor, amikor a tűz égett, a víz vörösnek látszott és apám azt mondta nekem: „Megsebesítettük a földet. El fog égetni és vérbe fog fojtani valamennyiünket, várj csak.” Fz természetesen csak mende-monda volt, de ha az ember ezeket a szavakat lent a föld mélyén hallgatja, a nedves, dohos sötétségben, a víz csobogása, a vasnak a kőn való nyögése közepette — akkor kissé megfélemedezik arról, hogy az a fantázia születménye volt. Mert ott, uram, minden fantasztikus volt: mi emberek, akik oly kicsinyek voltunk és az a hegy, amely édig nyulik és mi a belsejét mégis földultuk. Mindezt látni

kell, hogy az ember megérthesse. Látni kellett volna azt a sötét mélységet, amelyet mi, kicsi emberké, a hegybe vájtunk. Reggel, amikor a nap fölkel, lesüllyedtünk ebbe a mélységbe és a nap szomorúan nézett az emberek után, akik elhagyták őt és leszálltak a föld mélyébe. Látni kellett volna még a gépeinket és a hegyóriás sötét arcát is és hallani kellett volna azt a tompa dübörgést a belsőjében, a robbantások zaját, amelyek az örült nevetéséhez hasonlóan hangzottak.

Megnézte a kezét, az érdemjelet megigazította kék munkászubbonyán és halkán sóhajtott.

— Az ember tud dolgozni — folytatta tovább félreismerhetetlen büszkeséggel. Oh, kedves uraim, az ember legyőzhetetlen hatalom, ha dolgozni akar. És higgye el nekem: ezek a kis emberek végül mindent megvalósítanak, amit akarnak. Az apám eleinte nem akarta elhinni.

„Egy hegyet egyik országtól a másikig áttörni — mondotta — ellenkezik az isten akaratával, aki az országokat hegyfalakkal választotta el egymástól. Majd meglátjátok, a Madonna elfordul tőlünk.”

— Az öreg tévedett. Később az apám is majdnem úgy gondolkodott, mint én, mert végül ő nagyobbak és erősebbnek érezte magát, mint a hegy. De volt egy alkalom, egy ünnepnapon, amikor egy üveg bor mellett